

Patiënteninformatie

Methotrexaat in het zorgpad reumatoïde artritis

Voorgeschreven door de reumatoloog

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding zorgpad reumatoïde artritis.....	3
Wat kunt u verwachten in het eerste jaar?.....	3
Werking van methotrexaat	4
Wanneer wordt methotrexaat voorgeschreven	4
Het gebruik van methotrexaat.....	5
Hoe bewaar ik methotrexaat?	6
Controle	6
Bijwerkingen.....	7
Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding	8
Vaccinaties.....	8
Alcohol	8
Autorijden.....	8
Reisadvies	9
Zonlicht	9
Operaties	9
Gebruik van methotrexaat met andere medicijnen	10
Medicatieschema	11
Instructies voor het toedienen van methotrexaat onderhuids	12
Injectieschema	14
Tot slot	15

Inleiding zorgpad reumatoïde artritis

De reumatoloog heeft met u besproken dat u methotrexaat gaat gebruiken. In deze brochure leest u meer over de behandeling met dit medicijn.

U heeft nog een afspraak bij de reumaverpleegkundige. Lees deze brochure voor die afspraak. Als u nog vragen heeft, kan u deze bespreken met de reumaverpleegkundige.

De reumaverpleegkundige start bij uw eerste afspraak een traject van drie maanden met u.

Wat kunt u verwachten in het eerste jaar?

Tijdens de eerste afspraak bij de reumaverpleegkundige, krijgt u informatie over:

- uw ziektebeeld
- de reumamedicatie
- de werkwijze en samenwerking met de huisarts

Naast tussentijdse controles met laboratoriumonderzoek plannen we ook evaluatiemomenten in. U vult dan een vragenlijst in die samen met het lichamelijk onderzoek de ziekteactiviteit bepaalt.

Sommige patiënten hebben na 3 of 6 maanden een goed resultaat. Bij andere patiënten moeten we de therapie aanpassen.

Werking van methotrexaat

Methotrexaat is een reumabestrijdend middel en behoort tot de zogenaamde csDMARD (conventional synthetic Disease Modifying Antirheumatic Drugs). Het is een geneesmiddel dat het ziektebeloop van reuma beïnvloedt.

Methotrexaat is een medicijn dat de deling van de cellen (waaronder ontstekingscellen) remt. Het heeft het een ontstekingsremmend effect.

Methotrexaat helpt u bij:

- pijn, stijfheid en zwelling in uw gewrichten
- vermoeidheid
- vertraagt schade aan het bot en kraakbeen in de gewrichten

Na 10 tot 12 weken heeft u effect van methotrexaat. In het begin van de behandeling gebruikt u methotrexaat samen met glucocorticoïden. Hierdoor verminderen uw klachten al na enkele dagen.

De dosering van methotrexaat hangt af van de ziekteactiviteit (de mate van de ontstekingen). De dosering kan tijdens de behandeling wijzigingen.

Wanneer wordt methotrexaat voorgeschreven

Methotrexaat helpt bij de behandeling van volwassenen met reumatoïde artritis, artritis psoriatica en andere auto-immuun aandoeningen.

Methotrexaat kan u alleen of samen met bepaalde andere geneesmiddelen gebruiken.

Het gebruik van methotrexaat

Methotrexaat krijgt u één keer per week, in de vorm van tabletten of via een onderhuidse injectie. Bij deze keuze wordt u actief betrokken.

Methotrexaat in tabletvorm

Methotrexaat is verkrijgbaar in tabletten van 2,5 mg. De reumatoloog bespreekt met u welke dosis u neemt en het aantal tabletten dat u gebruikt.

- U neemt de tabletten **één keer per week** in, telkens op een vaste dag.
- U mag de tabletten niet fijnmaken of erop kauwen.
- Neem methotrexaat met water in of tijdens de maaltijd.

Stop niet zomaar met het gebruik van methotrexaat. Overleg met uw arts als u hiermee wilt stoppen.

Methotrexaat via (onderhuidse) injecties

De dosering wordt bepaald door uw reumatoloog.

- U krijgt de injecties **één keer per week**, telkens op een vaste dag.
- U kan de inspuiting zelf doen. De reumaverpleegkundige legt u uit hoe dit het beste doet.
- De spuiten worden gemaakt in het ziekenhuis. U haalt ze op in de ziekenhuisapotheek (route E14).

Foliumzuur

Het is belangrijk dat u naast methotrexaat ook foliumzuur tabletten gebruikt. Foliumzuur is een vitamine. Foliumzuur vangt de mogelijke bijwerkingen zoals bloedarmoede op.

Gebruik foliumzuur **niet** op de dag van de inname van de methotrexaat.

Hoe bewaar ik methotrexaat?

Methotrexaat in tabletvorm

Methotrexaat tabletten bewaart u in de originele verpakking, bij een temperatuur lager dan 30°C.

Methotrexaat spuit

De spuiten bewaart u in de verpakking in de koelkast. Haal deze 30 minuten voor toediening uit de koelkast.

Controle

Tijdens de behandeling met methotrexaat nemen we regelmatig bloed bij u. Zo kunnen we uw rode bloedcellen, witte bloedlichaampjes, bloedplaatjes, leverfuncties en nierfunctie controleren.

De eerste 3 tot 6 maanden van de behandeling controleren we u regelmatig. We kijken dan telkens na of u het medicijn goed verdraagt en of het voldoende werkt.

Bijwerkingen

Sommige patiënten die methotrexaat nemen, krijgen last van deze bijwerkingen:

- De **meest voorkomende** bijwerkingen:
 - Maagdarmklachten zoals misselijkheid, braken of diarree.
 - Ontsteking van het mondslijmvlies (aften).
 - Bloedarmoede, onverwachte bloedingen of blauwe plekken.
 - Griepgevoel of gevoel van “niet-lekker” zijn.
 - Huidafwijkingen.
 - Hoesten of kortademigheid.
 - Koorts.
- Patiënten die methotrexaat gebruiken, zijn vatbaarder voor **infecties**.
 - Meet daarom uw temperatuur wanneer u zich ziek voelt.
 - Contacteer uw huisarts of reumatoloog als u koorts heeft of bij andere tekenen van infectie (bijvoorbeeld ter hoogte van de luchtwegen, een pussend wondje, ...).
- Bijwerkingen van **organen**: dit zijn bijwerkingen die u zelf niet merkt. Uw arts kijkt dit na via bloedonderzoek. Het gaat om afwijkingen in het bloedbeeld, levertesten, nierfunctie.
- Bij inspuiting kunnen milde klachten van de **huid** op de plaats van de inspuiting voorkomen zoals roodheid, zwelling, jeuk, blauwe plekken of pijn. Wij raden daarom aan om de plaats van inspuiting af te wisselen.

Neem contact op met uw huisarts of reumatoloog bij geelzucht of bij het spontaan optreden van blauwe plekken.

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

Methotrexaat heeft geen invloed op vruchtbaarheid.

- Heeft u een kinderwens? Bespreek dit met uw reumatoloog.
- U mag methotrexaat niet gebruiken als u zwanger bent.
- U mag methotrexaat niet gebruiken als u borstvoeding geeft.

Als u zwanger wilt worden of borstvoeding wilt geven, overleg dan eerst met de reumatoloog

Vaccinaties

Patiënten die methotrexaat gebruiken, mogen niet zomaar elk vaccin krijgen.

- We raden aan om u te laten vaccineren tegen pneumokokken en jaarlijks tegen griep.
- Andere vaccinaties moet u bespreken met uw huisarts of reumatoloog.

Alcohol

Wees voorzichtig met alcoholgebruik. Met het gebruik van alcohol en methotrexaat is de kans groter dat u stoornissen in de werking van de lever krijgt.

Authorijden

U mag autorijden tijdens het gebruik van methotrexaat.

Reisadvies

Wij raden u af om naar landen te reizen zonder goede medische en hygiënische voorzieningen. Wilt u toch naar dit soort landen reizen, bespreek dit dan eerst met uw reumatoloog.

Neem een actueel overzicht van uw medicijnen mee op reis (het medicijnpaspoort). Daarin staat dat methotrexaat gebruikt op voorschrift van uw arts.

U kan een medicijnpaspoort vragen bij uw apotheek of eventueel bij uw arts.

Zonlicht

Bescherm u goed tegen blootstelling aan zonlicht en Uv-straling tijdens het gebruik van methotrexaat. Uw huid is gevoeliger voor de zon.

Draag beschermende kleding. Gebruik bij blootstelling van de huid aan de zon een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger).

Operaties

Heeft u een operatie gepland? Bespreek dit vooraf met uw reumatoloog.

- Meestal kan u doorgaan met uw behandeling met methotrexaat.
- Als u diabetes hebt of geopereerd moet worden, kan een arts soms voor de operatie al antibiotica voorschrijven om infectie te voorkomen.
- Bij bloedige tandheelkundige behandelingen overlegt u met een arts of u vooraf een antibioticakuur moet krijgen.

Gebruik van methotrexaat met andere medicijnen

Vertel uw huisarts en apotheek over uw behandeling met methotrexaat.

Het is niet altijd veilig om verschillende medicijnen te combineren. Vertel uw huisarts, tandarts en uw specialist daarom altijd welke medicijnen u al gebruikt. Denk hierbij ook aan het eventuele gebruik van zelfzorgmedicatie.

U mag methotrexaat niet samen gebruiken met cotrimoxazol (Bactrim®), probenicide en sulfonamiden.

Omdat u een lage dosis methotrexaat gebruikt kan u dit gebruiken samen met NSAID's (ontstekingsremmende pijnstillers zoals ibuprofen, diclofenac en naproxen).

Medicatieschema

Methotrexaat tabletten (2,5 mg)

Week 1: opneemt u ... tabletten (= ... mg) in.

Week 2: opneemt u ... tabletten (= ... mg) in.

Vanaf = week 3:

neemt u opdag ... tabletten (= ... mg) in.
(= ... tabletten 's morgens, 8u later, ... tabletten)

Foliumzuurtabletten (4 mg) : ... tabletten per week

(niet op dezelfde dag als MTX).

Op neemt u 1 tablet en op neemt u 1 tablet.

Medrol (16 mg): afbouwschema

1 tablet per dag gedurende ... weken (=16mg)

1/2de tablet per dag gedurende ... weken (= 8mg)

1/4de tablet per dag gedurende ... weken (= 4mg)

Stop Medrol

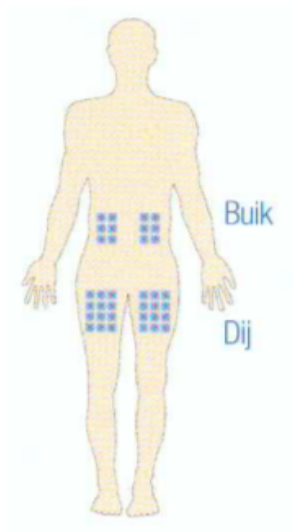
Instructies voor het toedienen van methotrexaat onderhuids

Wat heeft u nodig?

- Klaargemaakte spuit methotrexaat met het rode afsluitdopje
- Ontsmetting met gaasjes
- Subcutane naald meegeleverd
- Kleine klever

Injectieplaatsen

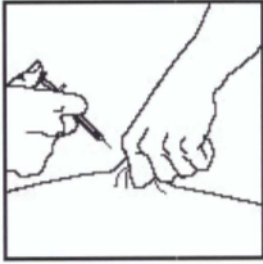
De beste plaats voor een subcutane injectie is:

- het gebied naast of onder uw navel (houdt minimaal 2 centimeter afstand van uw navel)
- of de boven/buitenkant van uw bovenbenen (een handbreedte boven uw knie vrijlaten)

U kiest best telkens een andere plek om te injecteren. Injecteer niet in huid die teer, gekwetst, rood of hard is.

Werkwijze

- Was uw handen.
- Leg alles klaar wat u nodig hebt.
- Ontsmet de huid.
- Draai het rode dopje van de spuit.
- Bevestig de naald op de spuit.
- Verwijder de huls van de naald.

- Pak een huidplooi vast tussen duim en wijsvinger.
- Prik de naald schuin in de huidplooi.
- Spuit de vloeistof langzaam in.
- Trek de naald langzaam uit de huid en laat dan pas de gemaakte huidplooi los.
- Plak de insteekopening af met een pleister.

Injectieschema

[illegible]

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen, dan kan u op maandag tot en met donderdag bellen met de polikliniek van **08u00 tot 12u00 en van 12u30 tot 16u30** op het nummer **014/44 43 72**.

Meer informatie over medicatie kunt u terugvinden op volgende websites:

- www.bcfi.be
- <http://bijsluiters.fagg-afmps.be/>

AZ Turnhout vzw
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be

Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 40 60 11

Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout
014 40 60 11

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout